

VALSTYBINĖS MAISTO IR VETERINARIJOS TARNYBOS 2003 METŲ VEIKLOS ATASKAITA

I. MISIJA, STRATEGINIAI TIKSLAI:

Misija:

Valstybinė maisto ir veterinarijos tarnyba (toliau – VMVT) yra Lietuvos Respublikos Vyriausybės įstaiga, formuojanti ir įgyvendinanti valstybės politiką į rinką tiekiamo maisto saugos ir kokybės užtikrinimo bei veterinarijos srityse.

Strateginiai tikslai:

1. Apsaugoti, kad į šalies teritoriją nepatektų gyvūnų užkrečiamosios ligos, organizuoti gyvūnų apsaugą nuo užkrečiamųjų ligų ir tokių ligų židinių likvidavimą, užtikrinti gyvūnų gerovę.
2. Užtikrinti veterinarinę ir higienos kontrolę visais maisto tvarkymo etapais (nuo maistui skirtų augalų ir gyvūnų auginimo iki maisto tiekimo vartotojams).
3. Apsaugoti vartotojų interesus, kad į šalies rinką ir eksportui tiekiamas maistas atitiktų teisės aktais nustatytus saugos, ženklinimo ir kitus privalomuosius reikalavimus.
4. Skatinti Lietuvos integraciją į Europos Sąjungą veterinarijos ir maisto srityse.

II. PROGRAMŲ, NUMATYTŲ VALSTYBINĖS MAISTO IR VETERINARIJOS TARNYBOS 2003 METŲ STRATEGINIAME VEIKLOS PLANE, APRAŠYMAS:

Programos pavadinimas ir jos įgyvendinimui skirti asignavimai (tūkst. Lt)

2.1 Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos sistemos administravimo ir tobulinimo programa stojant į Europos Sąjungą.

Programos įgyvendinimui 2003 metais skirta 3808 tūkst. Lt.

Programos tikslai:

1. Gerinti maisto tvarkymą ir veterinarinės kontrolės darbą Lietuvos Respublikoje.
2. Perkelti Europos Sąjungos reikalavimus į Lietuvos teisinę bazę.

Programos įgyvendinimas pagal atskirus uždavinius:

2.1 programos uždaviniai:

1. Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos veiklą vykdyti pagal ES reikalavimus.

Šiam uždaviniui įgyvendinti vykdytų priemonių aprašymas:

Kitų (valstybės ilgalaikių, nacionalinių ir kt.) programų priemonių vykdymas:

- teisės aktų analizė ir nacionalinės teisės aktų projektų įgyvendinimas.

Vykdam šią programą buvo parengta Lietuvos pasirengimo narystei Europos Sąjungoje programa (LPNP) 2003 m., paruoštas Teisės derinimo priemonių planas (TDPP) ir *Acquis* įgyvendinimo priemonių planas (AIPP) veterinarijos srityje, kurie buvo patvirtinti Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2003 m. kovo 5 d. nutarimu Nr. 292 „Dėl Lietuvos pasirengimo narystei Europos Sąjungoje programos (nacionalinė *acquis* priėmimo programa) Teisės derinimo priemonių ir *Acquis* įgyvendinimo priemonių 2003 metų planų patvirtinimo“. Pagal šį nutarimą buvo paruošti ir VMVT direktoriaus įsakymais patvirtinti 92 nacionaliniai teisės aktai, atitinkantys ES teisę.

Įvykdyti dvišaliai projektai: su Olandija dėl institucinių diagnostinių pajėgumų stiprinimo bei su Danija – dėl ES mėsos inspekcijos direktyvų įgyvendinimo Lietuvoje.

2003 m. įgyvendinta maisto ir veterinarinės kontrolės specialistų mokymo programa, apmokyta per 1000 specialistų.

2003 m. įvyko 9 Europos Komisijos Maisto ir veterinarijos biuro bei 6 TAIEEX biuro organizuotos įgyvendinimo (*peer review*) misijos, kurių metu buvo vertinta VMVT veikla įgyvendinant ES reikalavimus. Daugumos jų vertinimas buvo geras ir labai geras.

2003 m. pradėta atstovauti Lietuvai ES nuolatiniuose komitetuose bei kituose komitologijos organuose stebėtojo teisėmis.

Gautų rezultatų palyginimas su strateginiame veiklos plane numatytais vertinimo kriterijais:

- 2003 m. VMVT strateginiame veiklos plane buvo numatyta išanalizuoti ir perkelti į Lietuvos Respublikos teisės sistemą 40 ES teisės aktų; buvo paruošti ir perkelti 92 teisės aktai (priemonė įvykdyta, nes buvo pateikti atsakymai į visus paklausimus ir papildomai išsiųsta iniciatyvinių raštų);

- 2003 m. VMVT strateginiame veiklos plane buvo numatyta sukoplektuoti 75 etatus, buvo sukoplektuoti – 75 etatai.

Programos pavadinimas ir jos įgyvendinimui skirti asignavimai (tūkst. Lt)

3.1 Gyvūnų apsauga, ligų profilaktika ir likvidavimas bei maisto produktų tvarkymo kontrolė ir jų nekenksmingumo užtikrinimas, specialistų kvalifikacijos kėlimas.

Programos įgyvendinimui 2003 metais skirta 25597,6 tūkst. Lt.

Programos tikslai:

1. Apsaugoti gyvūnus nuo užkrečiamųjų ligų, ypač GSE bei snukio ir nagų ligos, ir likviduoti jų židinius.
2. Užtikrinti maisto produktų saugos kontrolę.
3. Kontroliuoti gyvūnų gerovės reikalavimų vykdymą ūkiuose, skerdyklose bei juos transportuojant.
4. Apmokyti specialistus naudotis ES standartus atitinkančia įranga ir darbo metodais.

Programos įgyvendinimas pagal atskirus uždavinius:

3.1 programos uždaviniai:

1. Atlikti ligų stebėseną, prevenciją, kontrolę ir likviduoti susirgimus.

Šiam uždaviniui įgyvendinti vykdytų priemonių aprašymas:

Paruošti nacionalinės teisės aktai, reglamentuojantys gyvūnų užkrečiamųjų ligų kontrolės, prevencijos, diagnostikos, gyvūnų gerovės, veterinarinės farmacijos, gyvūnų pašarų jų tiekimo į rinką bei šalutinių gyvūninių produktų tvarkymo sritis, veterinarijos sertifikatai. Visi teisės aktai ruošti vadovaujantis Europos Sąjungos teisės aktais.

Europos Sąjungos ekspertai vertino paruoštų nacionalinės teisės aktų kokybę bei jų praktinį taikymą. Ypatingas dėmesys atkreiptas į galvijų spongiforminės encefalopatijos (GSE) prevenciją bei diagnostiką. Įsigaliojus griežtiems gyvūnų pašarų tiekimo į rinką bei gamybos reikalavimams, buvo kontroliuojamas pašarų importas, pašarų gamybos įmonės, pašarų tiekimas į rinką bei naudojimas paskirties vietose. Buvo užtikrintas gyvūninių medžiagų, skirtų gyvūnų šėrimui ar kombinuotojų pašarų ir premiksų gamybai, tikslus panaudojimas ir atsekamumas, vykdyta pašarų kokybės ir saugos kontrolė. Nacionalinė veterinarijos laboratorija (toliau – NVL) vykdė gyvūnų užkrečiamųjų ligų laboratorinę diagnostiką bei atliko gyvūninių pašarų saugos ir kokybės tyrimus dėl gyvūninių baltymų priemaišų pašaruose.

Bendradarbiaujant su Tarptautiniu Epizootijų Biuru, ES institucijomis bei kitų šalių veterinarijos tarnybomis, griežtai kontroliuojant įvežamų gyvūnų sveikatos būklę bei gyvūninės produkcijos kokybę, buvo užtikrinta žmonių bei gyvūnų sveikata. Informacijos apie gyvūnų ligas

keitimasis, dalyvavimas tarptautinių organizacijų veikloje buvo viena iš svarbesnių sąlygų užtikrinant palankią epizootinę situaciją Lietuvoje 2003 metais.

Buvo vykdoma gyvūnų užkrečiamųjų ligų stebėseną, prevencija, kontrolė ir atliekami diagnostiniai tyrimai. Įgyvendinus kiaulių užkrečiamųjų ligų kontrolės programą, iš Lietuvos Respublikos leista į Europos Sąjungą eksportuoti kiaules, kiaulieną ir jos produktus. Paruošta gyvūnų užkrečiamųjų ligų kontrolės programa, kurią įgyvendinus Lietuva bus oficialiai Europos Sąjungos pripažinta neapimta gyvūnų užkrečiamųjų ligų.

Valstybiniai ir privatūs veterinarijos gydytojai, ūkininkai, gyvūnų vežėjai, skerdyklų darbuotojai, pašarų produktų gamintojai, prekiautojai buvo supažindinami ir apmokomi gyvūnų gerovės, pašarų saugos ir kokybės, užkrečiamųjų ligų prevencijos ir kontrolės klausimais.

VMVT vykdė naminių gyvūnų ir laukinės faunos ligų stebėsenos programas, NVL atliko laboratorinius tyrimus gyvūnams, kurie buvo eksportuojami arba importuojami, taip pat skirti pardavimui respublikos viduje bei įtarus ligą.

Buvo vykdyta zoonozių stebėsenos programa, parengta pagal Tarybos direktyvą 92/117/EB. Buvo atlikta 5113 tyrimų, vykdant kitų bakterinių ligų diagnostiką atlikti 11482 tyrimai.

VMVT vykdė užkrečiamųjų spongiforminių encefalopatijų stebėsenos programą, parengtą pagal Europos Parlamento ir Europos Tarybos reglamentą (EB) Nr. 999/2001. Iš viso NVL buvo atlikti 9829 tyrimai.

NVL vykdė A ir B grupės ligų stebėsenos programas. Iš šių programų yra paminėtinos klasikinio kiaulių maro, snukio ir nagų ligos, paukščių gripo, Niukaslio ligos, vezikulinės kiaulių ligos, transmisinio gastroenterito, Aujeskio ligos stebėsenos programos. Iš viso NVL buvo atliktas 72801 gyvūnų virusinių ligų tyrimas.

Buvo vykdoma bruceliozės ir leukozės stebėsenos programa (parengta pagal Tarybos direktyvą 64/432/EEB). Iš viso NVL buvo atliktas 116961 tyrimas. Be šios programos taip pat buvo vykdomi kitų gyvūnų užkrečiamųjų ligų serologiniai tyrimai. VMVT sėkmingai įgyvendintos maisto kontrolės sistemos „nuo tvarto iki stalo“ ir „nuo lauko iki stalo“. Įgyvendinant šį tikslą sukurta struktūra, užtikrinanti veterinarinę ir higienos kontrolę visais maisto tvarkymo etapais.

Valstybinė maisto ir veterinarijos tarnyba kartu su Tarptautiniu Epizootijų Biuru (TEB) organizavo tarptautinį seminarą tema „Valstybinių (nacionalinių) veterinarijos tarnybų ir privačių veterinarijos gydytojų veiklos derinimas pagal Tarptautinio Epizootijų Biuro (TEB) Gyvūnų sveikatos Kodeksą“. Seminare dalyvavo valstybinių veterinarijos tarnybų vadovai iš 22 Vakarų ir Rytų Europos šalių.

Gautų rezultatų palyginimas su strateginiame veiklos plane numatytais vertinimo kriterijais:

- 2003 m. VMVT strateginiame veiklos plane buvo numatyta atlikti 2000000 klinikinių ir laboratorinių tyrimų gyvulių sveikatos būklei įvertinti - atlikti 2118933 tyrimai.

2. Saugoti vartotojus, kad jie nesusirgtų ligomis, susijusiomis su nesaugaus maisto vartojimu.

Šiam uždaviniui įgyvendinti vykdytų priemonių aprašymas:

VMVT vykdė 25383 gyvūninio ir negyvūninio maisto tvarkymo įmonių, geriamojo vandens tiekimo objektų planinę kontrolę. Per metus atlikta 33490 patikrinimų. Patikrinus įmones buvo nustatyta 60612 veterinarijos ar higienos normų reikalavimų pažeidimų. Už šiuos pažeidimus įmonėms buvo taikyta 6161 nuobauda, sustabdyta arba uždrausta 1778 įmonių veikla.

VMVT yra įvesta nemokama telefono linija (8~800) 404 03, kuria vartotojai ir gamintojai visą parą gali skambinti ir pranešti apie nesaugius, nekokybiškus maisto produktus ir nesaugias viešojo maitinimo įstaigų teikiamas paslaugas. 2003 metais užregistruoti 2004 vartotojų skundai, beveik 100 skundų daugiau nei praėjusiais metais. Ištyrus vartotojų skundus, paaiškėjo, kad beveik pusė jų (40 %) pasitvirtino. Vartotojai daugiausiai skundėsi mėsa, mėsos produktais,

tačiau, palyginti su praėjusiais metais, šių skundų sumažėjo, nes, atsižvelgiant į kelerių metų patirtį, yra vis labiau rūpinamasi mėsos gaminių kokybe ir sauga. Užregistruota nemažai skundų dėl viešojo maitinimo patiekalų. Mažiausiai pranešimų užregistruota dėl nekokybiškų kiaušinių ir jų produktų, aliejaus ir jo produktų. Daugiausia skūstasi kokybe (maisto produktų sudėtis ir juslinės savybės) - 39 % visų pagrįstų skundų.

Augalinių maisto produktų taršai stebėti buvo vykdoma Maisto taršos stebėsenos programa. Vietiniai bei importuojami augaliniai maisto produktai buvo tiriami dėl pesticidų, mikotoksinų, sunkiųjų metalų ir kitų teršalų. Iš viso atlikti 28005 tyrimai. Ši programa parengta remiantis ES direktyvomis. Be šių programų vykdyti inspekciniai maisto produktų laboratoriniai tyrimai. Atliktas 1541 cheminis tyrimas, 1223 mikrobiologiniai tyrimai.

NVL - pirmoji laboratorija Lietuvoje, kuri yra akredituota ES akreditacijos tarnybos. Laboratorijoje atliekami tyrimai pripažįstami tarptautiniu mastu. NVL akredituota daugiau kaip 200 maisto produktų, pašarų tyrimų metodų ir užkrečiamųjų ligų diagnostikai. NVL taip pat yra akredituota Rusijos Federacijos GOST-R ir sanitarinės higienos sistemų.

2003 m. VMVT toliau vykdė informacinę plėtrą. Diegdama ES bei kitas maisto kontrolės ir veterinarines informacines sistemas bei siekdama užtikrinti greitą keitimąsi kompiuteriniais duomenimis bei jų saugumą, VMVT įdiegė kompiuterinį duomenų perdavimo tinklą (VPN), jungiantį centrinę VMVT, regionines valstybines maisto ir veterinarijos tarnybas, pasienio veterinarijos postus ir NVL.

Siekiant operatyviai reaguoti įtarus ar nustačius rinkoje nesaugų maistą ar pašarus, žmonių apsinuodijimą maistu ar gavus informacijos iš ES šalių, kad į Lietuvos rinką galėjo patekti nesaugūs maisto produktai, sukurta skubaus išpėjimo apie pavojų sistema. Jos dėka visos VMVT grandys įtraukiamos į nesaugių produktų pašalinimą iš rinkos.

2003 metais patvirtinta Genetiškai ar kitaip pakeisto, naujai sukurto ar neįprastai ruošto maisto saugos kontrolės programa.

Gautų rezultatų palyginimas su strateginiame veiklos plane numatytais vertinimo kriterijais:

- 2003 m. VMVT strateginiame veiklos plane buvo numatyta patikrinti 19000 maisto tvarkymo objektų (patikrinta 33490) ir atlikti 16000 maisto produktų mėginių laboratorinių tyrimų, buvo atlikti 28005 maisto produktų mėginių laboratoriniai tyrimai. Priemonė įvykdyta.

3. Įgyvendinti gyvūnų gerovės apsaugos priemonės.

Šiam uždaviniui įgyvendinti vykdytų priemonių aprašymas:

Kitų (valstybės ilgalaikių, nacionalinių ir kt.) programų priemonių vykdymas:

- vykdyti gyvūnų gerovės apsaugos reikalavimus.

Paruošta detali ataskaita apie tikrintų ūkių atitikimą ES bei nacionalinius teisės aktus.

Valstybiniai ir privatūs veterinarijos gydytojai, ūkininkai, gyvūnų vežėjai, skerdyklų darbuotojai buvo supažindinami ir apmokomi gyvūnų gerovės, užkrečiamųjų ligų prevencijos, kovos ir kontrolės klausimais.

Gautų rezultatų palyginimas su strateginiame veiklos plane numatytais vertinimo kriterijais:

- 2003 m. VMVT strateginiame veiklos plane buvo numatyta atlikti 2100 gyvūnų laikymo vietų, transportavimo ir skerdimo patikrinimų gyvūnų gerovės požiūriu. Atlikti 2158 patikrinimai. Priemonė įvykdyta.

4. Organizuoti specialistų mokymą.

Šiam uždaviniui įgyvendinti vykdytų priemonių aprašymas:

Nacionalinės *Acquis* priėmimo programos įgyvendinimo priemonių vykdymas:

- organizuoti visų kategorijų veterinarijos specialistų kvalifikacijos kėlimo programas ir organizuoti apmokymus.

2003 m. įgyvendinta maisto ir veterinarinės kontrolės specialistų mokymo programa, apmokyti 1638 specialistai. Paruošta veterinarijos ir maisto specialistų mokymo programa 2004 metams ir pateikta Europos Komisijos TAIEX biurui. Atsižvelgus į Europos Komisijos Maisto ir veterinarijos biuro misijų Lietuvoje išvadas, nustatytos mokymų temos bei specialistų grupės, kurias reikia mokyti, pasiūlyti numatomi lektoriai. Kai kuriose mokymų srityse paprašyta TAIEX biuro pagalbos apmokant lektorius ar atsiunčiant dėstyti ES specialistus.

Gautų rezultatų palyginimas su strateginiame veiklos plane numatytais vertinimo kriterijais:

- 2003 m. VMVT strateginiame veiklos plane buvo numatyta, kad kvalifikaciją kėls 1000 specialistų; 2003 metais kvalifikaciją kėlė 1638 specialistai. Priemonė įvykdyta.

Programos pavadinimas ir jos įgyvendinimui skirti asignavimai (tūkst. Lt)

5.1 Specialioji maisto tvarkymo valstybinės veterinarinės priežiūros programa.

Programos įgyvendinimui 2003 metais skirta 26 013 tūkst. Lt.

Programos tikslai:

1. Pasienio veterinarijos postuose apsaugoti Lietuvos Respubliką nuo gyvūnų užkrečiamųjų ligų patekimo į šalį, užtikrinti, kad į Lietuvos Respubliką nebūtų įvežti žmonių sveikatai kenksmingi maisto produktai.

2. Vykdėti gyvūninius produktus tvarkančių įmonių valstybinę veterinarinę kontrolę.

3. Kontroliuoti, kad į Lietuvos rinką tiekiami prekiniai pašarai būtų kokybiški, nekenksmingi gyvūnams, žmonėms ir aplinkai.

Programos įgyvendinimas pagal atskirus uždavinius:

5.1 programos uždaviniai:

1. Užtikrinti, kad į Lietuvą nebūtų įvežti gyvūnai, gyvūniniai produktai ar žaliavos, galinčios pernešti gyvūnų užkrečiamųjų ligų sukėlėjus.

2. Užtikrinti, kad į Lietuvą nebūtų įvežti žmonių sveikatai kenksmingi gyvūniniai produktai.

3. Kontroliuoti, kad eksportuojami gyvūnai, gyvūniniai produktai ir žaliavos atitiktų importuotojo reikalavimus.

Šiems uždaviniams įgyvendinti vykdytų priemonių aprašymas:

Vykdytą specialiąją maisto tvarkymo valstybinės veterinarinės priežiūros programą, kurios vienas iš tikslų - apsaugoti Lietuvos Respubliką nuo gyvūnų užkrečiamųjų ligų patekimo į šalį bei užtikrinti, kad į Lietuvos Respubliką nebūtų įvežti žmonių sveikatai kenksmingi maisto produktai, pasienio veterinarijos postuose buvo vykdoma gyvūnų ir gyvūninių produktų, kurie buvo importuojami į Lietuvą arba gabenami tranzitu per Lietuvos Respublikos teritoriją, veterinarinė kontrolė. Bet koks gyvūnų ir gyvūninių produktų importas į Lietuvos Respubliką ir tranzitas per jos teritoriją buvo leidžiamas fiziniams ir juridiniams asmenims, gavusiems Pasienio ir transporto valstybinės veterinarijos tarnybos leidimą.

2003 m. leista importuoti ir pervežti tranzitu per 9,9 tūkst. sąlyginių gyvulių, kurie atitiko veterinarijos reikalavimus; gyvuliams buvo atlikti veterinariniai tikrinimai, vadovaujantis Tarybos direktyvų 91/496/EEB ir 72/462/EEB reikalavimais. Dėl veterinarijos reikalavimų pažeidimų neleista importuoti per 2 tūkst. gyvulių ir 75,6 tūkst. paukščių. Pavojingų užkrečiamųjų gyvūnų ligų į Lietuvos Respubliką 2003 m. nepateko.

Pasienio veterinarijos postuose 2003 m. patikrinta 2,3 mln. tonų importuojamų ir tranzitu gabenamų gyvūninių produktų. Vadovaujantis Tarybos direktyvos 97/78/EB ir Komisijos sprendimo 93/13/EB reikalavimais, kiekvienai įvežamai produktų siuntai buvo atliekami dokumentų, atitikties patikrinimai, pagal nustatytą tvarką atliekamas fizinis patikrinimas ir imami mėginiai laboratoriniams tyrimams. Po patikrinimų neleista importuoti 1242 t nekokybiškų produktų bei dėl veterinarijos pažeidimų uždrausta gabenti per Lietuvos teritoriją 2358 t gyvūninių produktų.

NVL vykdė kenksmingų likučių gyvuose gyvūnuose bei gyvūniniuose maisto produktuose stebėsenos programą, parengtą pagal Tarybos direktyvą 96/23/EB. Pagal šią programą buvo atliekami gyvūnų bei gyvūninių maisto produktų tyrimai dėl veterinarinių vaistų, pesticidų, sunkiųjų metalų likučių, radionuklidų. Į NVL buvo pristatyti 4362 mėginiai, iš viso atlikti 17939 tyrimai.

NVL pieno kokybės ir saugos rodikliai tirti pagal visus ES ir tarptautinius reikalavimus.

Gautų rezultatų palyginimas su strateginiame veiklos plane numatytais vertinimo kriterijais:

- 2003 m. VMVT strateginiame veiklos plane buvo numatyta, kad bus patikrintas 2,06 mln. t. įvežamų ir tranzitu vežamų VMVT kontroliuojamų prekių atitikimas veterinarijos reikalavimus, patikrinta - 2,311 mln. t.

4. Užtikrinti veterinarijos reikalavimų vykdymą produktų gamybos, perdirbimo, sandėliavimo, transportavimo bei importo-eksporto metu.

Šiam uždaviniui įgyvendinti vykdytų priemonių aprašymas:

Kitų (valstybės ilgalaikių, nacionalinių ir kt.) programų priemonių vykdymas:

- veterinarijos reikalavimų įvykdymo kontrolė ir maisto produktų tvarkymo kontrolė.

2003 m. VMVT sėkmingai įgyvendintos maisto kontrolės sistemos „nuo tvarto iki stalo“ ir „nuo lauko iki stalo“. Įgyvendinant šį tikslą sukurta struktūra, užtikrinanti efektyvią veterinarinę ir higienos kontrolę visais maisto tvarkymo etapais. Buvo parengtos ir vykdomos įmonių veterinarinio inspektavimo programos, patikrintos visos mėsos, pieno, žuvų ir kitų gyvūninių produktų gamybos įmonės, kiekviena įmonė įvertinta; nustatyti neatitikimai veterinarijos ir higienos reikalavimus pateikti įmonių vadovams, sudaryti ir patvirtinti įmonių veiksmų planai trūkumų šalinimui, pagal kuriuos sudarytas nacionalinis atitikimo ES reikalavimus planas. Kontroliuotas veiksmų planų vykdymas. NVL vykdė gyvūnų bei gyvūninių maisto produktų tyrimus dėl veterinarinių vaistų, pesticidų, sunkiųjų metalų ir kitų kenksmingų medžiagų likučių bei radionuklidų.

Ypatingas dėmesys buvo skiriamas ES reikalavimų diegimui maisto perdirbimo įmonėse. Šiuo metu 84 įmonės atitinka ES reikalavimus bei turi teisę gaminamus produktus eksportuoti į ES šalis: 19 pieno, 21 žuvų perdirbimo, 15 mėsos perdirbimo įmonių, 11 žvejų laivų, 6 žvejų gamykliniai laivai, 12 žuvininkystės ūkių (gyvos žuvis), 1 žarnų įmonė, 4 sraigių mėsos paruošimo įmonės, 1 kiaušinių gamybos įmonė.

Skurta ir įdiegta gyvūninių produktų gamybos įmonių registravimo, inspektavimo ir veterinarinės kontrolės rezultatų apskaitos ir analizės kompiuterinė programa.

Skerdyklose atliekama paskerstų gyvūnų ir paukščių nuolatinė veterinarinė priežiūra, gyvūninių produktų gamybos, sandėliavimo ir kt. įmonių planinė periodinė kontrolė užtikrinta vartotojų apsauga nuo susirgimų bendromis gyvūnams ir žmonėms užkrečiamosiomis ligomis.

5. Siekti kokybiškų, saugių pašarinių produktų patekimo į Lietuvos rinką ir kontroliuoti jų naudojimą.

Šiam uždaviniui įgyvendinti vykdytų priemonių aprašymas.

Kitų (valstybės ilgalaikių, nacionalinių ir kt.) programų priemonių vykdymas:

- dalyvauti ruošiant koordinuotą Valstybinę prekių pašarų kontrolės programą.

Įsigaliojus griežtiems gyvūnų pašarų tiekimo į rinką bei gamybos reikalavimams, buvo kontroliuojamas pašarų importas, pašarų gamybos įmonės, tiekimas į rinką bei naudojimas paskirties vietose. NVL atliko gyvūninių pašarų tyrimus dėl gyvūninių baltymų priemaišų pašaruose.

Neįvykdytos priemonės programos uždaviniams įgyvendinti:

- nesumažėjo pasiutligės atvejų skaičius tarp laukinių ir naminių gyvūnų, nes nebuvo skirta lėšų oralinei laukinių gyvūnų vakcinacijai;
- dėl lėšų stygiaus GSE tyrimų apimtis siekė tik 10% reikiamo skaičiaus (galimas galvijienos ir jos produktų eksporto uždraudimas);
- dėl finansavimo trūkumo nepavyko įvykdyti visos pesticidų likučių stebėsenos programos, viešai tiekiamo geriamojo vandens programinės priežiūros kontrolės. Dėl tos pačios priežasties gyvūnų užkrečiamųjų ligų stebėsenos programos nebuvo galutinai įvykdytos. Ištirtas nepakankamas gyvūnų skaičius.

Programos pavadinimas ir jos įgyvendinimui skirti asignavimai (tūkst. Lt)

50.1 Europos Sąjungos Phare paramos bendrojo finansavimo programa.

Programos įgyvendinimui 2003 metais skirta 17172,7 tūkst. Lt.

Programos tikslai:

1. Apsaugoti Lietuvos Respubliką nuo gyvūnų užkrečiamųjų ligų patekimo, saugoti gyventojų sveikatą nuo kenksmingų žmonėms gyvūninių produktų įvežimo į Lietuvą.
2. Užtikrinti maisto produktų saugos kontrolę ir kontroliuoti gyvūnų užkrečiamąsias ligas.

Programos įgyvendinimas pagal atskirus uždavinius:

50.1 programos uždaviniai:

1. Užtikrinti, kad į Lietuvą nebūtų įvežti gyvūnai, gyvūniniai produktai ar žaliavos, galinčios pernešti gyvūnų užkrečiamųjų ligų sukėlėjus, ir žmonių sveikatai kenksmingi gyvūniniai produktai; kontroliuoti, kad eksportuojami gyvūnai, gyvūniniai produktai ir žaliavos atitiktų importuotojo reikalavimus.

Šiam uždaviniui įgyvendinti vykdytų priemonių aprašymas:

Vykdamas Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2001 m. spalio 1d nutarimą Nr. 1176 „Dėl pasienio kontrolės punktų plėtros strateginio plano“ ir siekiant užtikrinti veterinarinių tikrinimų kokybę, buvo statomi ES reikalavimus atitinkantys pasienio veterinarijos postai. 2003 m. pastatyti Pagėgių ir Kenos geležinkelio, Panemunės kelio bei Malkų jūrų uosto pasienio veterinarijos postai, atitinkantys ES reikalavimus. Pradėtas statyti Vilniaus oro uosto pasienio veterinarijos postas, kurio statybą numatyta baigti 2004 m. vasario mėn.

2003 m. pagal ES teisės aktų reikalavimus rekonstruota Klaipėdos apskrities valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos laboratorija.

Užbaigtas pradinis 2001 m. Phare projekto „Gyvulių identifikavimo ir veterinarinės kontrolės sistemos įgyvendinimas“ įgyvendinimo laikotarpis, pristatyta dalis kompiuterinės bei programinės įrangos.

2003 m. įgyvendintas PHARE 2002 m. projektas dėl USE kontrolės stiprinimo (2,568 mln. eurų). Projekto metu apmokėti 256 specialistai, parengta PHARE 2003 m. projekto dėl maisto kontrolės stiprinimo (2,703 mln. eurų) ir PHARE 2003 m. projekto dėl užkrečiamųjų ligų kontrolės stiprinimo (8,003 mln. eurų) konkursinė dokumentacija įrangai įsigyti, pasirašytos Dvynių sutartys su Vokietijos Federacinės Respublikos vartotojų apsaugos, maisto ir žemės ūkio ministerija bei Škotijos žemės ūkio koledžu, kurių specialistai nuo 2003 m. pradžios organizuos Lietuvos specialistų mokymus Lietuvoje bei šiose ES šalyse.

**2. Vykdyti užkrečiamųjų spongiforminių encefalopatijų kontrolę.
Šiam uždaviniui įgyvendinti vykdytų priemonių aprašymas:**

Stiprinti užkrečiamųjų spongiforminių encefalopatijų kontrolę Lietuvoje.

Gautų rezultatų palyginimas su strateginiame veiklos plane numatytais vertinimo kriterijais:

- 2003 m. VMVT strateginiame veiklos plane buvo numatyta atlikti 200 tūkst. galvijų, avių, ožkų bandų klinikinių tyrimų dėl GSE. Atlikta 215,3 tūkst. tyrimų;
- 2003 m. VMVT strateginiame veiklos plane buvo numatyta atlikti 103,5 tūkst. užkrečiamųjų spongiforminių encefalopatijų mėginių tyrimų. Atlikta 9,8 tūkst. tyrimų. Priemonė neįvykdyta dėl lėšų trūkumo.

3. Vykdyti gyvulių ir gyvūninių produktų judėjimo kontrolę, jų kilmės atsekamumą, užkrečiamųjų ligų kontrolę.

Šiam uždaviniui įgyvendinti vykdytų priemonių aprašymas:

Gyvulių registravimo ir identifikavimo sistemos pagal ES reikalavimus įgyvendinimas.

Gautų rezultatų palyginimas su strateginiame veiklos plane numatytais vertinimo kriterijais:

- 2003 m. VMVT strateginiame veiklos plane buvo numatyta padaryti duomenų bazėje 800000 įrašų apie gyvulių gimimus, judėjimus, kritimus, skerdimus ir kitus gyvulių būsenos pasikeitimus, padaryta 1200000 įrašų.

Pagal 1997 m. gruodžio 29 d. Komisijos reglamentą (EB) Nr. 2630/97, nustatantį 2000 m. liepos 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 1760/2000 dėl galvijų identifikavimo ir registravimo ir jautienos, jautienos produktų ženklavimo sistemos taikymą, panaikinantį 1997 m. balandžio 21 d. Tarybos reglamentą (EB) Nr. 820/97 dėl galvijų ausų įsagų, laikymo vietos registro ir paso, taikant minimalią galvijų, avių ir ožkų identifikavimo ir registravimo sistemos kontrolę VMVT kasmet Lietuvos Respublikos teritorijoje turi patikrinti ne mažiau kaip 10 proc. gyvulių laikymo vietų. Tačiau gyvulių identifikavimo sistemos kontrolei lėšų nuo pat šios sistemos įgyvendinimo pradžios (1998 m.) nėra skiriama. Dėl šios priežasties VMVT negalėjo užtikrinti minimalaus 10 proc. kontrolės lygio, kuris 2003 m. siekė tik 3 proc. bendro gyvulių laikymo vietų skaičiaus.

III. PLANUOJAMOS ARTIMIAUSIO LAIKOTARPIO VEIKLOS PRIORITETINĖS KRYPTYS

1. Vykdyti importo kontrolę pagal ES reikalavimus 12-oje Europos Sąjungos išorinės sienos pasienio veterinarijos postų

2. Vykdyti užkrečiamųjų gyvūnų ligų stebėsenos, įskaitant laboratorinius tyrimus, prevencijos ir kontrolės programas pagal ES reikalavimus.

3. Ypatingą dėmesį skirti gyvūnų gerovės reikalavimų, ypač transportuojant ir skerdžiant gyvūnus, vykdymo kontrolei.

4. Gyvūninių produktų tvarkymo įmonėse (įskaitant pieno gamybos ūkius) kontroliuoti ES reikalavimų įgyvendinimą ir vykdymą.

5. 2003 metų prioritetinės kryptys:

- geriamojo vandens stebėsenos programos vykdymas;
- genetiškai modifikuotų organizmų kontrolės programos vykdymas;
- pašarų stebėsenos programos vykdymas;

- augalinių maisto produktų taršos stebėsenos programos vykdymas.
- 6. Kontroliuoti savikontrolės sistemos įgyvendinimą maisto tvarkymo objektuose.
- 7. Vykdyti užkrečiamųjų ligų kontrolę ir prevenciją, maisto kontrolę remiantis rizikos įvertinimu.
- 8. Išplėsti NVL akreditacijos sritį pagal tarptautinį standartą EN ISO/EC 17025 ir akredituoti kitas apskričių VMVT laboratorijas gyvūnų užkrečiamųjų ligų ir maisto saugos tyrimų srityse.
- 9. Stiprinti VMVT administracinius gebėjimus, įdiegti kokybės valdymo sistemą.
- 10. Kelti VMVT specialistų kvalifikaciją.
- 11. Įdiegti ES TRACES (gyvūnų judėjimo kontrolės) ir RASFF (įspėjimo apie pavojų dėl maisto ir pašarų) sistemas.
- 12. Kontroliuoti šalutinių gyvūninių produktų tvarkymą.
- 13. Įgyvendinti PHARE projektus.